AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2009. május 5.*

A T-449/07. sz. ügyben,

Thomas Rotter (lakóhelye: München [Németország], képviseli: M. Müller ügyvéd)

felperesnek

a **Belső Piaci Harmonizációs Hivatal (védjegyek és formatervezési minták) (OHIM)** (képviseli: G. Schneider, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen

az OHIM negyedik fellebbezési tanácsának a kolbászok elrendezési formáját ábrázoló térbeli megjelölés közösségi védjegyként történő lajstromozására vonatkozó, 2007. szeptember 27-i határozata (R 1415/2006-4. sz. ügy) ellen benyújtott keresete tárgyában,

* Az eljárás nyelve: német.

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK
ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁGA (második tanács),

tagjai: I. Pelikánová elnök, K. Jürimäe (előadó) és S. Soldevila Fragoso bírák,

hivatalvezető: T. Weiler tanácsos,

tekintettel az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2007. december 3-án benyújtott keresetlevélre,

tekintettel az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2008. április 8-án benyújtott válasz-beadványra,

a 2009. január 14-i tárgyalást követően,

meghozta a következő

Ítéletet

A jogvita előzményei

1 2005. március 17-én a felperes, Thomas Rotter, a közösségi védjegyről szóló, 1993. december 20-i 40/94/EK módosított tanácsi rendelet (HL 1994. L 11., 1. o.; magyar

nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 146. o.) alapján közösségi védjegy-bejelentési kérelmet nyújtott be a Belső Piaci Harmonizációs Hivatalhoz (védjegyek és formatervezési minták) (OHIM).

2 A lajstromoztatni kívánt védjegy az alábbi térbeli megjelölésből áll:

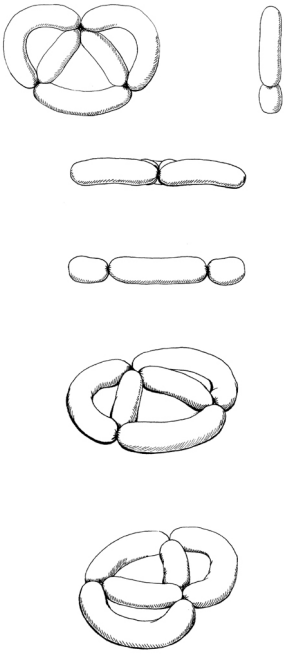

3 E bejelentést a védjegyekkel ellátható termékek és szolgáltatások nemzetközi osztályozására vonatkozó, felülvizsgált és módosított, 1957. június 15-i Nizzai Megállapodás szerinti 29., 30. és 43. osztályba tartozó áruk és szolgáltatások vonatkozásában tették, az egyes osztályoknak megfelelő, következő leírással:

– 29. osztály: „Hús, baromfi- és vadhús, húskivonatok, szárított és főzött zöldségek, kompótok, tejtermékek, kolbászáruk, burgonya alapú termékek”;

– 30. osztály: „Cukor, rizs, gabonakészítmények”;

– 43. osztály: „Vendéglátás (élelmezés); időleges szállásadás”.

4 A 2006. augusztus 28-i határozatával az elbíráló egyrészt elfogadta a bejelentett védjegy lajstromozása iránti kérelmet a 43. osztályba tartozó szolgáltatások vonatkozásában, másrészt a 40/94 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének b) és c) pontja alapján elutasította a védjegybejelentést a 29. és 30. osztályba tartozó áruk vonatkozásában azzal az indokolással, hogy a bejelentett védjegy nem rendelkezik megkülönböztető képességgel.

5 2006. október 30-án a felperes az elbíráló határozatával szemben fellebbezést nyújtott be az OHIM-hoz a 40/94 rendelet 57–62. cikke alapján.

6 Az OHIM negyedik fellebbezési tanácsa a 2007. szeptember 27-i határozatával (a továbbiakban: megtámadott határozat) elutasította ezt a fellebbezést. A fellebbezési tanács úgy vélte, hogy különösen a kolbászárukat illetően az a forma, amelynek vonatkozásában a védjegy lajstromozását kérelmezték, öt különálló kolbász olyan elrendezésének felel meg, hogy azok végei egymással összekapcsolódnak. Márpedig a fellebbezési tanács kifejtette, hogy a kolbászoknak a végeiknél való olyan összekapcsolása, hogy azok egy folyamatos sort alkossanak, a termelés által szükségessé tett közkeletű gyakorlat. A fellebbezési tanács egyebekben kifejtette, hogy az áru ilyen ábrázolását az átlagfogyasztó nem a kereskedelmi eredet megjelöléseként érzékeli, hanem kizárólag azon számos mód egyikeként, amellyel több kolbászt együttes tárolásuk vagy értékesítésük céljából összekapcsolnak. A fellebbezési tanács ebből arra következtetett, hogy a bejelentett formát ez sem ruházza fel megkülönböztető képességgel.

7 Az OHIM-hoz 2007. december 3-án intézett levélben, azaz a jelen kereset benyújtásának napján a felperes a 40/94 rendelet 44. cikke alapján kérte a védjegybejelentésben szereplő áru- és szolgáltatásjegyzék korlátozását a Nizzai Megállapodás szerinti 29., illetőleg 43. osztályba tartozó „kolbászárukra" és a „vendéglátás (élelmezés); időleges szállásadás" szolgáltatásokra. A 2008. január 8-án a felpereshez intézett levélben az OHIM megjelölte, hogy azon áruk és szolgáltatások jegyzéke, amelyek vonatkozásában a védjegy lajstromozását kérték, a továbbiakban kizárólag az említett osztályokba tartozó „kolbászárukat" és a „vendéglátást (élelmezés); időleges szállásadást" tünteti fel.

A felek kérelmei

8 A felperes azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

– helyezze hatályon kívül a megtámadott határozatot;

– az OHIM-ot kötelezze a költségek viselésére, a fellebbezési eljárás során felmerült költségeket is beleértve.

9 A tárgyalás során az Elsőfokú Bíróság kérdésére adott válaszában a felperes kifejtette egyrészt, hogy a jelen keresetének tárgya kizárólag a megtámadott határozat azon részének hatályon kívül helyezésére irányul, amely megtagadja a bejelentett védjegy lajstromozását a Nizzai Megállapodás szerinti 29. osztályba tartozó „kolbászáruk" vonatkozásában, másrészt hogy ezt meghaladóan a megtámadott határozatot nem vitatja.

10 Az OHIM azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

– utasítsa el a keresetet;

– a felperest kötelezze a költségek viselésére.

A jogkérdésről

11 A keresetének alátámasztására a felperes a 40/94 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének b) pontjára alapított egyetlen jogalapra hivatkozik.

A felek érvei

12 A felperes azt állítja, hogy a bejelentett megjelölés a 40/94 rendelet 7. cikke (1) bekezdése b) pontjának értelmében vett megkülönböztető képességgel rendelkezik, mivel az alkalmas arra, hogy a kolbászáruk kereskedelmi eredetének megjelöléseként szolgáljon. Ebben a tekintetben a felperes előterjeszti, hogy a bejelentett forma jelentősen eltér a szóban forgó áruk azon ábrázolási formájától, amellyel a fogyasztó rendszerint szembesül.

13 Először is a felperes azt állítja, hogy a kereskedelemben a kolbászárukat rendszerint külön-külön, és jellegzetes, azaz hosszúkás és lekerekített formában kínálják. Márpedig a bejelentett forma két szempontot illetően eltért a szóban forgó áruk ábrázolási formája tárgyában az ágazat szokásaitól. Egyrészt a több részből álló főzésre vagy sütésre való kolbászok szerinte nincsenek egymástól elválasztva, hanem azok összekapcsolódnak. Másrészt az elrendezés ilyen módja esetén a kolbászáru nem tartja meg a szokásos hosszúkás és lekerekített formáját. A felperes kifejti, hogy ez az elrendezés a kolbászárukat illetően eredeti és új formának minősül, amely a perec formájára hasonlít, azonban nem veszi fel teljesen ezt a formát, mivel az a perectől eltérően érzékelhetően több részből áll.

14 Másodszor a felperes azt állítja, hogy a szóban forgó elrendezés nem felel meg a kolbász szokásos formájának. Közelebbről az sem felel meg a kérdéses áruk fogyasztó számára szokásos ábrázolásának, hogy a kolbászárukat egy összetett egység formájában kínálják, amely egy ismert formára – azaz a másik áruágazatba tartozó perecre – vonatkozó képzettársítást vált ki. Pontosan a kolbászáruk kereskedelmében szokatlan ábrázolás miatt a fogyasztó először az árut veszi észre, ezt követően idézi fel a kolbász formáját. A felperes szerint ezen kolbászáruk ábrázolási formája annak jellegzetes sajátossága, amely lehetővé teszi, hogy azokat a fogyasztó más gyártó kolbászárujától megkülönböztesse. Így a fogyasztó számára a bejelentett forma a kolbászáru ábrázolásának – a kolbász tipikus formájához képest – a megkülönböztető képességhez szükséges fantáziaelemet nyújt.

15 Harmadszor a felperes előterjeszti, hogy a bejelentett forma annál is inkább jelentősen eltér a szóban forgó áruk azon ábrázolási formájától, amellyel a fogyasztó rendszerint szembesül, mivel a kolbászáruk értékesítése előmozdítását szolgáló kitalált ábrázolási formájának használata önmagában is új kereskedelmi jelenség.

16 Az OHIM a felperes által előterjesztett valamennyi érvet vitatja.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

17 Legelőször emlékeztetni kell arra, hogy a 40/94 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében a megjelölés nem részesülhet védjegyoltalomban, ha nem rendelkezik megkülönböztető képességgel.

18 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a 40/94 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének c) pontja által érintett megjelölések nem képesek betölteni a védjegy alapvető funkcióját, nevezetesen az áru vagy szolgáltatás kereskedelmi eredetének azonosítását, lehetővé téve ily módon az adott védjeggyel megjelölt áru vagy szolgáltatás vásárlója számára, hogy egy későbbi vásárlás alkalmával pozitív tapasztalat esetén ugyanazt válassza, de amennyiben a védjegyről negatív tapasztalatot szerzett, mást válasszon (lásd az Elsőfokú Bíróság T-262/04. sz., Bic kontra OHIM [„tűzköves öngyújtó formája”-] ügyben 2005. december 15-én hozott ítéletének (EBHT 2005., II-5959. o.) 20. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

19 A megkülönböztető képességet egyrészt a védjegy-bejelentési kérelemben szereplő áruk vagy szolgáltatások vonatkozásában, másrészt arra tekintettel kell megítélni, milyen képet alkot róla az érintett vásárlóközönség, amely az említett áruk vagy

szolgáltatások fogyasztóiból áll (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-473/01. P. és C-474/01. P. sz., Procter & Gamble kontra OHIM egyesített ügyekben 2004. április 29-én hozott ítéletének [EBHT 2004., I-5173. o.] 33. pontját; az Elsőfokú Bíróság T-358/04. sz., Neumann kontra OHIM [„mikrofonfej formája”-] ügyben 2007. szeptember 12-én hozott ítéletének [EBHT 2007., II-3329. o.] 32. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

20 Ebben a tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az áru formájából álló térbeli védjegyek megkülönböztető képességének mérlegelésekor alkalmazott szempontok nem különböznek a védjegyek más típusainak esetében alkalmazandó szempontoktól (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-238/06. P. sz. Develey OHIM ügyben 2007. október 25-én hozott ítéletének [EBHT 2007., I-9375. o.] 80. pontját és a fenti 19. pontban hivatkozott „mikrofonfej formája”-ügyben hozott ítélet 41. pontját).

21 Ugyanakkor e szempontok alkalmazásakor az érintett közönség észlelése nem szükségszerűen azonos az áru formájából álló térbeli védjegy, és az olyan szóvédjegy vagy ábrás védjegy esetében, amely az általa jelölt áruk külső megjelenésétől független megjelölésből áll. Az átlagfogyasztók ugyanis – bármiféle grafikai vagy szöveges elem hiányában – nem szoktak az áruk eredetére következtetni a formájuk vagy a csomagolásuk formája alapján, így nehezebbnek bizonyulhat a térbeli védjegy megkülönböztető képességét megállapítani, mint a szó- vagy ábrás védjegyét (lásd ebben az értelemben a fenti 20. pontban hivatkozott Develey kontra OHIM ügyben hozott ítélet 80. pontját és a fenti 19. pontban hivatkozott „mikrofonfej formája”-ügyben hozott ítélet 42. pontját).

22 Ezenkívül az átlagos fogyasztó figyelmének szintje a szóban forgó áruk és szolgáltatások típusától függően változhat (a Bíróság C-342/97. sz. Lloyd Schuhfabrik Meyer ügyben 1999. június 22-én hozott ítéletének [EBHT 1999., I-3819. o.] 26. pontja). A viszonylag alacsony áron értékesített mindennapi fogyasztási cikkeket illetően az átlagos fogyasztó figyelmének szintje az áruk külseje vonatkozásában ebből következően alacsony.

23 Végül annak értékelésekor, hogy a több részből álló formát az érintett vásárlóközönség eredetmegjelölésnek tekintheti-e, a kombináció egésze által keltett benyomást kell vizsgálni (lásd ebben az értelemben az Elsőfokú Bíróság T-129/00. sz., Procter & Gamble kontra OHIM („négyzetes hasáb alakú tabletta bevésett mintával”-) ügyben 2001. szeptember 19-én hozott ítéletének [EBHT 2001., II-2793. o.] 54. pontját).

24 Ezen megfontolások fényében kell megvizsgálni azt, hogy a fellebbezési tanács helyesen vélhette-e úgy, hogy nem rendelkezik megkülönböztető képességgel az a forma, amelynek vonatkozásában a védjegy lajstromozását kérték.

25 A jelen esetben hangsúlyozni kell, hogy a szóban forgó árukat, azaz a kolbászárukat (Wurstwaren), nemcsak a húsboltokban, hanem a szupermarketekben az arra kijelölt területeken és a mélyhűtött áruk osztályán is értékesítik. Tehát az Európai Unió átlagfogyasztójának szánt mindennapi fogyasztási cikkekről van szó.

26 A bejelentett formát, azaz több kolbász elrendezését illetően meg kell állapítani, hogy az eltér a szóban forgó áruk klasszikus és legelterjedtebb formájától, a kolbászformától.

27 Végeredményben meg kell állapítani, hogy ezt a megállapítást nem kérdőjelezi meg a felperes. Ugyanis maga a felperes azt állítja, hogy a bejelentett forma érzékelhetően több kolbász olyan elrendezése, amely a perec formájára hasonlít, azonban nem veszi fel teljesen ezt a formát. Ebből következően helyes a fellebbezési tanács azon álláspontja, hogy a térbeli védjegy, amelynek lajstromozását kérték, öt különálló kolbász együtteséből áll, amelyeknek a végei összekapcsolódnak. A jelen esetben tehát

a kolbászok elrendezési formájának megkülönböztető képességét kell megvizsgálni az ezen elrendezés által keltett összbenyomás figyelembevételével.

28 Először is a felperes azon érvét illetően, amely szerint a bejelentett forma megkülönböztető képességgel rendelkezik, mivel a formában a kolbászokat nem külön-külön, hanem összekapcsolva ábrázolják, elegendő hangsúlyozni, amint arra helyesen mutatott rá a fellebbezési tanács, hogy a kolbászoknak a végükön való összekapcsolása együttes tárolásuk vagy értékesítésük céljából közkeletű gyakorlat a kereskedelemben.

29 Másodszor a felperes azon érvét illetően, amely szerint a bejelentett forma megkülönböztető képessége abból a tényből is következik, hogy ebben az elrendezésben a kolbászok nem tartják meg a szokásos hosszúkás és lekerekített formájukat, hangsúlyozni kell, hogy a felperes a több kolbász elrendezéséből álló bejelentett formának egyetlen kolbász általa tipikusnak vélt formájával való összehasonlítására szorítkozik. Amint azt maga a felperes is elismeri, amennyiben a szóban forgó összekapcsolás érzékelhető, az ilyen összehasonlítás nyilvánvalóan nem bír jelentőséggel, ezért ez az érv ténybelileg megalapozatlan.

30 Következésképpen, a felperes állításával ellentétben, a két előterjesztett érv vizsgálatából – a fenti 28. és 29. pontban – kitűnik, hogy a felperes nem bizonyítja, hogy a bejelentett forma miért tér el jelentősen a kolbászok szokásos ábrázolási formájától a kereskedelemben.

31 A fent kifejtettekből következik, hogy mivel a szóban forgó áruk, azaz a kolbászáruk mindennapi fogyasztási cikkek, az átlagfogyasztó a bejelentett formát nem az említett áruk kereskedelmi eredetének megjelöléseként fogja érzékelni.

32 Ezt a következtetést nem kérdőjelezheti meg a felperes azon érve, amely szerint a fogyasztó számára nem az áru szokásos ábrázolása az sem, hogy a kolbászokat olyan elrendezés formájában kínálják, amely egy ismert formára – azaz az élelmiszeráruk másik ágazatába tartozó perecre – vonatkozó asszociációt vált ki.

33 Amint azt ugyanis maga a felperes is elismeri, jóllehet a bejelentett forma perecre hasonlít, nem veszi fel teljesen ezt a formát. Amint az már a fenti 30. pontban kifejtésre került, a bejelentett forma a kolbászáruk eredeti, sőt szokatlan ábrázolásának minősül, az átlagfogyasztó azonban azt a nem fogja a perec formájához társítani, és azt csak öt kolbász összekapcsolódó elrendezéseként fogja felfogni.

34 Ezt a következtetést nem kérdőjelezheti meg továbbá a felperes azon érve sem, amely szerint a bejelentett forma annál is inkább jelentősen eltér a szóban forgó áruk szokásos ábrázolási formájától, mivel a kolbászáruk értékesítése előmozdítását szolgáló kitalált ábrázolási forma használata önmagában is új kereskedelmi jelenség.

35 Ugyanis az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a védjegybejelentő által végrehajtott vagy végrehajtani tervezett sajátos értékesítési koncepció, amely az érintett vállalkozás választásán múlik, és a lajstromozást követően módosulhat, olyan tényező, amely nincs hatással a védjegy lajstromozhatóságának értékelésére (az Elsőfokú Bíróság T-355/00. sz., DaimlerChrysler kontra OHIM (TELE AID) ügyben 2002. március 20-án hozott ítéletének [EBHT 2002., II-1939. o.] 42. pontja, valamint T-324/01. és T-110/02. sz., Axions és Belce kontra OHIM („egy barna színű szivar formája és egy aranyrúd formája”) egyesített ügyekben 2003. április 30-án hozott ítéletének [EBHT 2003., II-1897. o.] 36. pontja).

36 A fenti megfontolások összességéből következik, hogy fellebbezési tanács helyesen határozott úgy, hogy a bejelentett forma nem rendelkezik a 40/94 rendelet 7. cikke (1) bekezdése b) pontjának értelmében vett megkülönböztető képességgel.

37 Ennélfogva a felperes által hivatkozott egyetlen jogalapot mint megalapozatlant el kell utasítani, és ebből következően a keresetet teljes egészében el kell utasítani.

A költségekről

38 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 2. §-a alapján az Elsőfokú Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Mivel a felperes pervesztes lett, őt az OHIM kérelmének megfelelően a költségek viselésére kell kötelezni.

A fenti indokok alapján

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG (második tanács)

a következőképpen határozott:

1) Az Elsőfokú Bíróság a keresetet elutasítja.

2) Az Elsőfokú Bíróság Thomas Rottert kötelezi a költségek viselésére.

Pelikánová Jürimäe Soldevila Fragoso

Kihirdetve Luxembourgban, a 2009. május 5-i nyilvános ülésen.

Aláírások